

**PROGRAMA DE METODICA PREDĂRII ACTIVITĂȚII INSTRUCTIV-
EDUCATIVE ÎN GRĂDINIȚE
GRADUL DIDACTIC II**

SPECIALIZAREA EDUCATOARE

COMPETENTE PENTRU PROFESIUNEA DE EDUCATOARE

I. COMPETENTE TRANSVERSALE

1. Competențe de organizare instituțională și de management al resurselor umane

- ✓ de a participa la lucrul în grup;
- ✓ de a organiza activități cu grupe de prescolari sau adulți;
- ✓ de a organiza timpul, spațiul și resursele de care dispune instituția;
- ✓ de a identifica persoanele cheie într-un anumit context;
- ✓ de a favoriza stabilirea unor acorduri/ parteneriate, de a colabora cu alți educatori/ specialiști în realizarea unor proiecte de interes comun, înăuntrul instituției prescolare și în afara acesteia;
- ✓ de a planifica activități educaționale cu parteneri din alte organizații din comunitatea locală;

2. Competențe de relaționare

- ✓ de a-și asuma responsabilități;
- ✓ de a-i forma pe prescolari pentru a-și asuma responsabilități;
- ✓ de a asigura echilibrul între concentrarea pe sarcină și concentrarea pe relațiile cu prescolarii ;
- ✓ de a stimula interesele de cunoaștere și curiozitatea prescolarilor;
- ✓ de a stimula stabilirea unor relații cu caracter interpersonal în general și între prescolari, în special;
- ✓ de a dezvolta un climat plăcut, stimulativ în sala de grupă;
- ✓ capacitate de empatie ;
- ✓ comportament asertiv.
- ✓ de autocontrol comportamental ;
- ✓ de a interacționa cu ușurință cu prescolarii, cu adulții din grădiniță și cu alți posibili parteneri profesionali;

3. Competențe de comunicare

- ✓ de a asculta activ;
- ✓ de a formula întrebări relevante ;
- ✓ de a reformula anumite enunțuri pentru a le face inteligibile pentru prescolari;
- ✓ de a susține discuții libere cu prescolarii, părinții și orice alt interlocutor, adaptând limbajul în raport cu interlocutorul ;

- ✓ de a selecta secvențe informative și acționale prin raportare la specificul vârstei;
- ✓ de a crea oportunități de feed back prescolarilor;
- ✓ capacitate de control și autocontrol al comunicării nonverbale și paraverbale;
- ✓ de a pune în acord poziții aparent contradictorii;
- ✓ capacitatea de a redacta texte și de a le susține în maniera orală, diferențiind specificitatea limbajului scris și a celui oral ;

II. COMPETENȚE SPECIFICE

4. Competențe de organizare a grupei de prescolari

- ✓ de amenajare a salii de grupă pentru a o transforma într-un mediu plăcut de învățare;
- ✓ de a gestiona spațiul, timpul, resursele de care dispune pentru a le pune în slujba scopurilor educaționale vizate;
- ✓ de a corela diferite tipuri de activități și de a le orienta în direcția realizarea scopurilor educative vizate;
- ✓ de a pune diferite tipuri de activități în slujba rezolvării nevoilor reale ale prescolarilor;
- ✓ de a gestiona **eficient** spațiul, timpul, resursele de care dispune pentru a le pune în slujba scopurilor educaționale vizate;
- ✓ de a corela cu **eficienta maxima** diferite tipuri de activități și de a le orienta în direcția realizarea scopurilor educative vizate;
- ✓ de a realiza situații de învățare creative și care să vizeze creativitatea prescolarilor

5. Competențe de planificare

- ✓ de a identifica nevoile elevilor;
- ✓ “perceperea” / decodificarea corectă a curriculum-ului oficial
- ✓ de a identifica nevoile prescolarilor și de a le lua în calcul în proiectarea didactică;
- ✓ de proiectare a finalităților pe baza nevoilor descoperite;
- ✓ de corelare a metodologiei de predare și evaluare, a mijloacelor didactice cu obiectivele propuse;
- ✓ de autoreglare permanentă a demersurilor proiective;
- ✓ de a asigura continuitatea și coerența proiectării la diferite niveluri;
- ✓ de proiectare didactică în maniera disciplinară și interdisciplinară, cu respectarea principiilor transdisciplinarității;
- ✓ de a realiza activități de coordonare metodologică în domeniul planificării didactice pentru debutanți

6. Competențe psihopedagogice și didactico-metodologice

- ✓ de a asigura transpunerea eficientă a proiectării didactice în practică ;
- ✓ de a asigura articularea predării cu evaluarea din perspectiva învățării ca sursă de formare a elementelor de competență la prescolari ;
- ✓ de a familiariza prescolarul cu ideea de implicare responsabilă în sarcină;
- ✓ de a manageria timpul în funcție de ritmul de activitate a prescolarilor ;
- ✓ de a asigura un curriculum personalizat pentru prescolarii cu nevoi speciale;

- ✓ de a corela stilul didactic cu specificul concret de învățare la prescolari, în construcția și implementarea situațiilor de învățare, prin raportare la diferite modele de învățare ;

7. Competențe metacognitive

- ✓ deprinderea de a reflecta asupra propriului demers proiectiv și/sau implementat ;
- ✓ capacitatea de a analiza critic propriul demers ;
- ✓ capacitatea de a învăța din erori, optimizând propria activitate ;

8. Competențe privind integrarea europeană

- ✓ detinerea unui set de cunoștințe funcționale legate de :
 - ❖ dimensiunea europeană a procesului de învățare și predare ;
 - ❖ țările participante la programele de mobilități ;
 - ❖ programele europene în domeniul educației;
 - ❖ organizarea sistemelor școlare din alte țări europene;
 - ❖ specificitatea domeniului educației preșcolare în Europa și lume (subsistem, conținuturi, metodologie etc.)
 - ❖ specificitatea educației interculturale ;
- ✓ capacitatea de a :
 - ❖ selecta și utiliza instrumente de reglementare și eficientizare oferite de Comisia Europeană cu referire la domeniul preșcolar ;
 - ❖ de a utiliza instrumente informative pentru a participa la programele europene ;
 - ❖ de a gestiona experiențele mobilităților;
 - ❖ capacitatea de a implementa eficient instrumente ale educației interculturale ;
 - ❖ capacitatea de a realiza legătura dintre contextul european și cel local în activitatea profesională ;

DETALIEREA TEMELOR PENTRU GRADUL AL II LEA

I. Obiectivele educaționale în învățământul preșcolar

- Scopul activităților instructiv-educative din învățământul preșcolar;
- Funcții specifice ale obiectivelor educaționale din învățământul preșcolar;
- Clasificarea obiectivelor educaționale: obiective cadru și obiective de referință specifice domeniilor de conținut, obiective operaționale pentru domeniile de conținut;

- Obiective ale jocurilor și activităților alese; specificul lor.

II. Conținuturi specifice activității în grădiniță

- Domenii de conținut:
 - 1) Domeniul *Limbă și comunicare*;
 - 2) Domeniul *Științe*;
 - 3) Domeniul *Om și societate*;
 - 4) Domeniul *Psihomotric*;
 - 5) Domeniul *Estetic și creativ*.
- Obiective specifice ale domeniilor de conținut;
- Operaționalizarea obiectivelor;
- Aplicații pentru domeniile de conținut/ ale dezvoltării, pentru activități de învățare pe discipline sau integrate;
- Corelația domeniilor dezvoltării copilului cu domeniile de conținut;
- Forme și moduri de organizare a activităților; activități de învățare pe discipline sau integrate și activități liber alese.
- Strategii didactice specifice domeniilor de conținut. Matricea obiective -conținuturi - strategii didactice, metode, procedee, mijloace de învățământ -evaluare; Diferențierea / personalizarea activităților cu preșcolarii;
- Repere de evaluare a progreselor înregistrate în dezvoltarea psihofizică a copiilor.

III. Forme specifice și moduri de realizare a activității cu preșcolarii

- Activitatea – formă specifică de realizare a obiectivelor educaționale în grădinița de copii;
- Activitățile de învățare dirijată (caracteristici, exigențe);
- Jocuri și activități la alegere: caracteristici, evoluția raportului între îndrumare și manifestarea liberă a copilului.

IV. Modalități de organizare a grupei pentru activitățile de învățare

- Exigențe psihopedagogice și ergonomice privind organizarea grupei de copii;
- Organizarea grupei de copii în cadrul activităților zilnice (cu toată grupa, cu grupuri mici, în perechi, individual)
- Modele de aranjare spațială a grupei de copii (cerc, semicerc, clasă etc.)
- Organizarea grupei combinate.

V. Construirea mediului educațional în grădiniță

- Relația dintre copil, grup, mediul ambiental (de învățare, de joc, de odihnă);
- Teorii și practici referitoare la spațiul educațional;
- Caracteristici ale mediului educațional din grădiniță;
- Ambianța psiho-relațională în grădiniță.

VI. Jocul în grădiniță

- Principalele tipuri de jocuri desfășurate în grădiniță (joc de rol, joc didactic, joc de construcție, joc de mișcare, joc muzical);
- Materiale utilizate în jocurile desfășurate în grădiniță (jucăria, materiale din natură, materiale confecționate de educatoare etc.);
- Aspecte specifice ale desfășurării jocurilor în grădiniță; Aplicații la activitățile de învățare pe domenii de conținut, la activitățile alese, la activitățile de dezvoltare personală).

VII. Particularități ale proiectării, organizării, desfășurării și evaluării activității educaționale din grădiniță

- Obiectivele învățării în activitățile instructiv-educative desfășurate cu preșcolarii;
- Prezentarea conținuturilor pe domenii de dezvoltare;
- Strategii, metode, tehnici, mijloace și forme ale instruirii pe tipuri de activități;
- Proiectarea activității: modele alternative (anuale, semestriale, săptămânale, zilnice) pe domenii sau integrate. Aplicații;
- Evaluarea achizițiilor de învățare la preșcolari (bune practici, indicatori de progres).

VIII. Pregătirea copilului pentru integrarea optimă în activitățile de tip școlar

- Conceptul de maturitate școlară (aptitudine de școlaritate); criterii de definire și viziunea integratoare a definirii acestuia (pregătirea copilului, pregătirea școlii, pregătirea familiei);
- Copilul-domenii de maturizare, sănătate și dezvoltare fizică; dezvoltare socio-emoțională; motivația pentru învățare; dezvoltarea limbajului și capacitatea de comunicare; dezvoltarea cognitivă și cunoștințele generale; deprinderi motrice utile învățării);
- Variabilitatea standardului de maturitate pentru școală - ritm individual de dezvoltare, diferențe de educație, mediu socio-cultural, eventuale dizabilități ș.a.m.d.;
- Școala - cunoașterea trebuințelor copiilor și oferirea condițiilor de îndeplinire a acestor trebuințe;
- Familia; rolul familiei în dezvoltarea socio-emoțională a copilului.

IX. Valorificarea valențelor formative ale alternativelor educaționale utilizate în învățământul preșcolar

- Prezentarea principalelor alternative educaționale: Waldorf, Montessori, Freinet, Planul Jena, abordarea integrată a limbajului și învățarea prin cooperare;
- Tehnici de lucru utilizate în cadrul alternativelor educaționale; posibilitățile de transfer în învățământul tradițional.

X. Modalități de implicare a comunității pentru sprijinirea actului educațional

- Relația grădiniță-familie-comunitate;
- Parteneriatul – fundament comun de acțiune; unitate de concepție și de acțiune în beneficiul copiilor;
- Parteneriate viabile și activități comune de învățare, activități de îmbunătățire a mediului educațional, proiecte de curriculum colaborativ, participare la luarea deciziilor etc.;
- Strategii de cooperare și colaborare;
- Practici și programe pe care grădinița le poate folosi pentru implicarea comunității în actul educațional (ex.: pentru dezvoltarea abilităților parentale, pentru îmbunătățirea comunicării, pentru voluntariat, pentru conducere și susținere etc.) .

XI. Abordări specifice ale copiilor cu CES

- Definirea conceptului de copil cu cerințe speciale (copii supradotați și copii dezavantajați);
- Copilul supradotat: identificare, caracteristici, problemele care pot apărea în sala de clasă, acțiunea educațională diferențiată/individualizată;
- Copilul cu tulburări de învățare: definirea conceptului, criterii de identificare, caracteristici, tipuri de tulburări, acțiunea educațională diferențiată;
- Copilul hiperactiv: identificare, caracteristici, abordarea educațională a copilului preșcolar hiperactiv;
- Copilul cu deficiențe senzoriale: surditate, cecitate, motorii, intelectuale; caracteristici generale ale fiecărui tip de deficiență;
 - Școala incluzivă - educarea copilului cu deficiențe sau provenit din medii defavorizate, în condițiile integrării în grădinița de masă.

XII. Stimularea potențialului creativ al preșcolarilor în cadrul activității din grădiniță

- Factori de personalitate care condiționează creativitatea: cognitivi și de procesare intelectuală, aptitudini speciale, factori nonintelectuali și nonaptitudinali;
- Factori de personalitate care inhibă sau blochează creativitatea copiilor;
- Conceptul de potențial creativ;
- Specificul creativității la vârsta preșcolară: comportament, precocitate, capacități excepționale;
- Stimularea creativității preșcolariilor; obiective, criterii, metode, instrumente de evaluare.

BIBLIOGRAFIE

- Alexander, J. (2002), *Spirit of the Nursery*, New York: Watson-Guption Publications
- Amabile, T.M. (1997), *Creativitatea ca mod de viață*, București: Știință și Tehnică,
- Binet, A. 1975, *Ideile moderne despre copii*, București: E.D.P.
- Comenius, J., A. (1970), *Didactica Magna*, București: E.D.P.
- Crețu, C., (1996), *Excelența, o provocare pentru educație. Orientări actuale în psihopedagogia elevilor cu aptitudini intelectuale înalte*, Iași: Editura Cronica
- Crețu, C., (2002), *Creativitatea, componentă a excelenței aptitudinale*, Psihopedagogie, Iași: Ed. Universității "A.I. Cuza"
- Dumitrana, M. (2008), *Învățarea bazată pe cooperare*, București: V&I Integral
- Dumitrana, M. (2001), *Educarea limbajului în învățământul preșcolar. Comunicarea scrisă*, București: Compania
- Dumitrana, M. (1999), *Educarea limbajului în învățământul preșcolar. Comunicarea orală*, București: Compania
- Dumitrana, M. (2008), *Evaluarea limbajului. Probe de screening educațional*, București: V&I Integral
- Dumitrana, M. (2002), *Activitățile matematice în grădiniță*, București: Compania
- Dumitrana, M. (2005), *Jocuri și jucării pentru preșcolari. Ghid metodic*, București: Compania
- Dumitrana, M. (1998), *Copilul instituționalizat*, București: E.D.P.
- Dumitrana, M. (2008), *Copilul neuzitor și limbajul verbal*, Craiova: Reprograph
- Dumitrana, M. (2000), *Copilul, familia și grădinița*, București: Compania
- Dumitrana, M. (2000), *Dezvoltarea psihică umană*, București: V&I Integral
- Erikson, E.H. (1980), *Identity and the Life Cycle*, London: W.W. Norton & Co.
- Erikson, E.H. (1993), *Childhood and Society*, London: W.W. Norton & Co.
- Ezechil, E., Paisi, M. (2006), *Laborator preșcolar: ghid metodologic*, București: V&I Integral
- Ferrière, A. (1973), *Școala activă*, București: EDP
- Gardner, H. (2006), *Inteligențe multiple (noi orizonturi)*, București: Editura Sigma
- Gessel, A. (1940), *The First Five Years of Life*, New York, Harper & Brothers Publishers
- Gessel, A. (1946), *The Child from Five to Ten*, New York, Harper & Brothers Publishers

- Inhelder, B., Sinclair, H., Bovet, M. (1977), *Învățarea și structurile cunoașterii*, București: E.D.P.
- Jigău, M. (1994)– *Copiii supradotați* - Editura Societatea Știință și Tehnică
- Johnson, D.W., Johnson, R.T. (1989), *Cooperation and Competition: Theory and Research*, Edina, MN: Interaction Book Company
- Johnson, D.W., Johnson, F. (1991), *Joining Together: Group Theory and Group Skills*, Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall
- Kohlberg, L. (1968), Moral development, în *International Encyclopedia of the Social Sciences*, Crowell, Collier and MacMillan, Inc.
- Neculau, A. (1996), *Psihologie socială. Aspecte contemporane*, Iași: Polirom
- Oprea, C.L. (2007), *Strategii didactice interactive*, București: E.D.P.
- Piaget, J. (1972), *Psihologie și pedagogie*, București: E.D.P.
- Piaget, J., Inhelder, B. (2005), *Psihologia copilului*, Chișinău: Cartier
- Piaget, J., Inhelder, B. (1974), *The Child's Construction of Quantities*, London, Routledge & Kegan Paul
- Piaget, J. (1980), *Judecata morală la copil*, București: E.D.P.
- Piaget, J. (1989), *La formation du symbole chez l'enfant*, Paris: Delachaux & Niestlé
- Piaget, J. (2005), *Reprezentarea lumii la copil*, București: Cartier
- Rădulescu, M. Șt. (1999), *Pedagogia Freinet. Un demers inovator*, Iași: Polirom
- Roco, M. (2001), *Creativitate și inteligență emoțională*, Iași: Polirom
- Rodari, G. (1980), *Gramatica fanteziei. Introducere în arta de a inventa povești*, București: E.D.P.
- Schulman- Kolumbus, E. (1998), *Didactica preșcolară*, București: V&I Integral
- Vigotski, L.S. (1971/1972), *Opere psihologice alese*, București: E.D.P., vol I-II

* * * *DSM IV-TR2000 (Manual de Diagnostic și Statistică a Tulburărilor Mintale)* - ediția a patra revizuită; Asociația Psihiatrilor Liberi din România, București 2003.

* * * *DSM IV-TR2000 (Manual de Diagnostic și Statistică a Tulburărilor Mintale)* - ediția a patra revizuită; Asociația Psihiatrilor Liberi din România, București 2003.

<http://www.fpg.unc.edu/~SchoolReadiness/definition>

<http://www.curtin.edu.au/curtin/dept/smec/iae>

<http://www.ibe.unesco.org/publications>